

drift for transition

Van vrees naar hoop – Inleiding op transitities

Igno Notermans
notermans@drift.eur.nl

Grootouders voor het klimaat
Dominicuskerk, Amsterdam
1 Oktober 2021

Erasmus

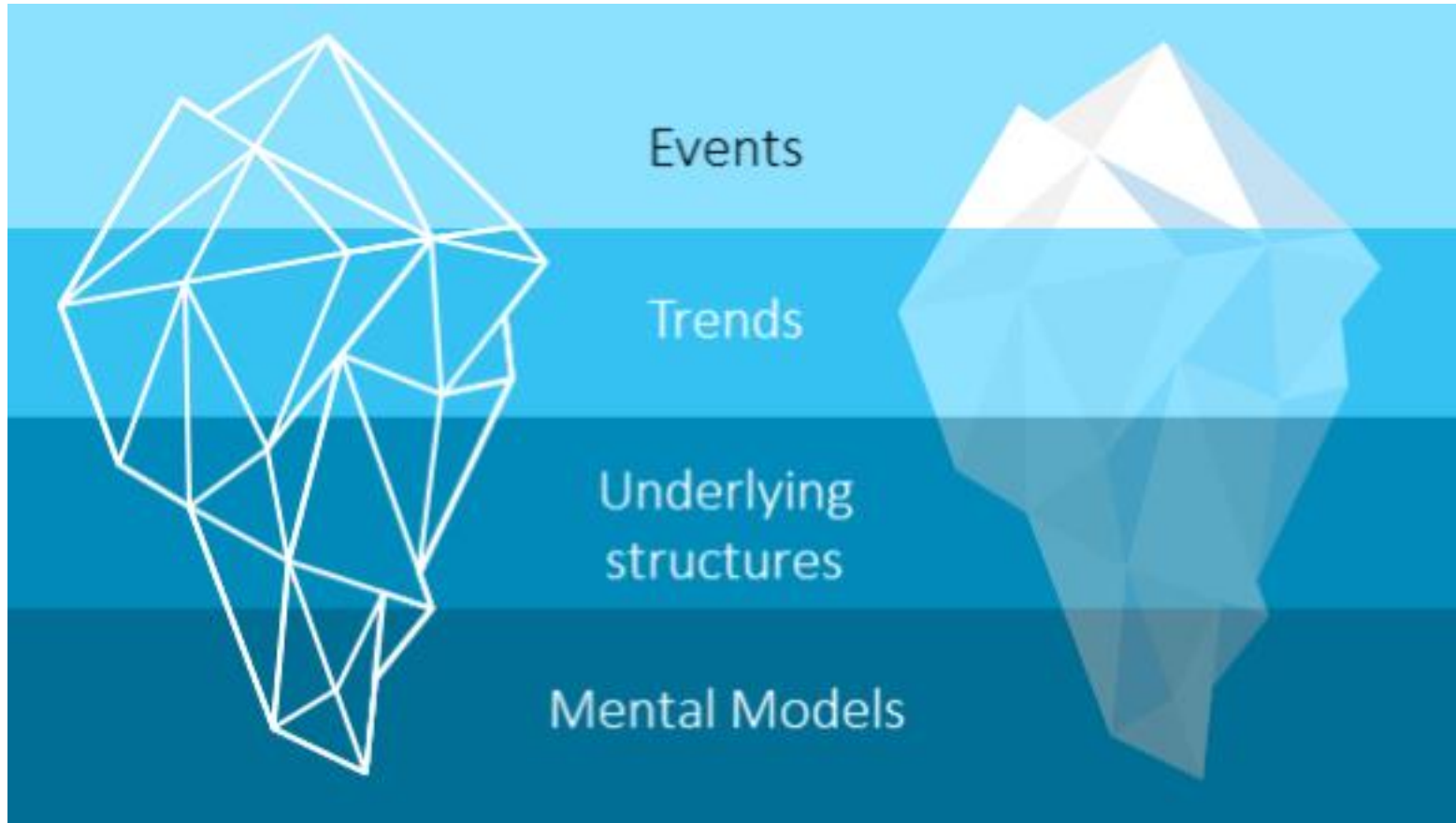
We are DRIFT: the Dutch Research Institute for Transitions

We work on transitions **know-how** and **how-to** through **research**, **consultancy**, **education** and **activism!**

Do you also see an urgent need for fundamental change?

Our 30+ DRIFTers are here to help you and your organisation explore how to get to a sustainable and just future.

Kerngedachte transitities

Maatschappelijke functies

Optimaliseren van maatschappelijke systemen

Regime

Persistentie

*Elke paar generaties veranderen
maatschappelijke systemen ingrijpend*

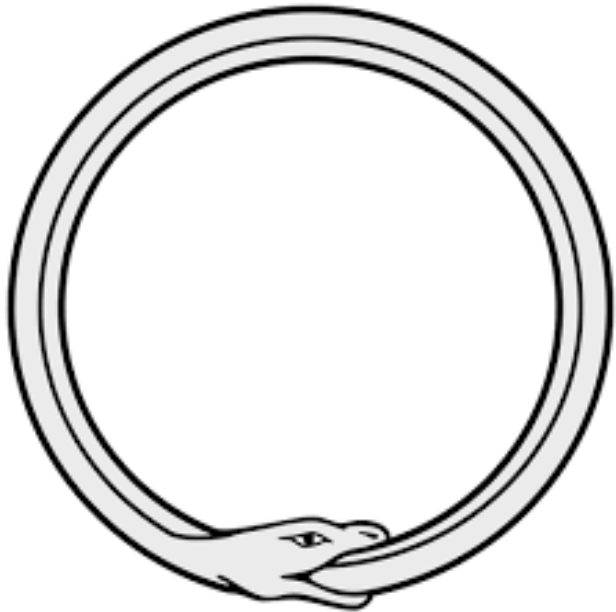
1970: One more lane will fix it.
1980: One more lane will fix it.
1990: One more lane will fix it.
2000: One more lane will fix it.
2010: One more lane will fix it.
2020: ?

via [@avelezig](#)

[Tweet vertalen](#)

Persistentie

'To really change things, one should accept that nothing can really be changed within the existing system.'

- Slavoj Žižek, *Like a Thief in Broad Daylight*, 2018, p. 13

Reflexive modernization (Beck)

Problemen zijn ingebakken in onze maatschappelijke organisatie

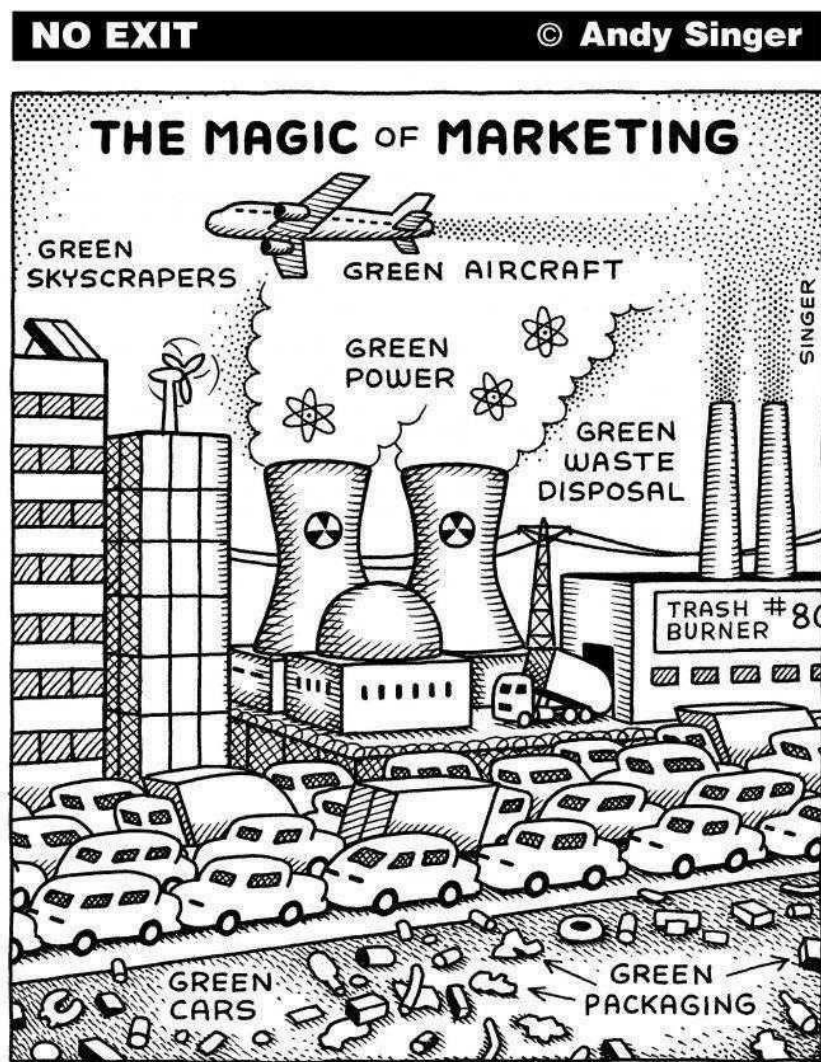
Onvolhoudbaarheid

Transities ontstaan zodra er bij mensen of groepen mensen een besef van ‘onvolhoudbaarheid’ ontstaat over bestaande manieren van denken, werken of organiseren en zij de urgentie voelen om daar iets aan te doen.

Fundamentele verandering

Transities zijn radicale veranderprocessen die leiden tot **transformatie – en niet optimalisatie** – van een systeem of onderdelen daarvan.

Transities

zijn een schoksgewijze, fundamentele verandering in...

cultuur

gedeelde beelden,
waarden, perspectieven,
discours, paradigma's,
symbolen

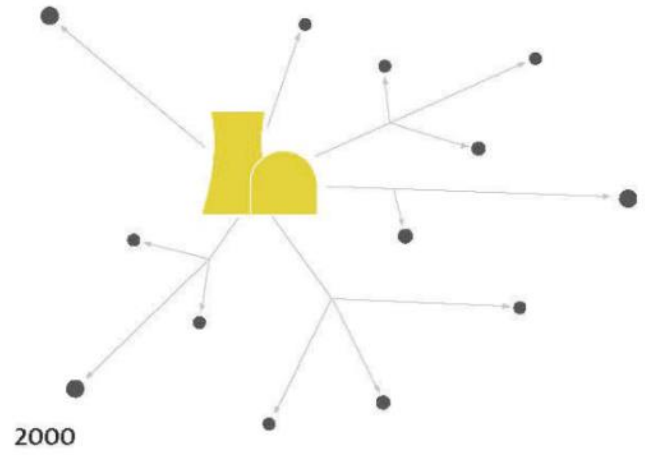
structuur

Institutionele opbouw,
economisch, fysiek, wet-
en regelgeving

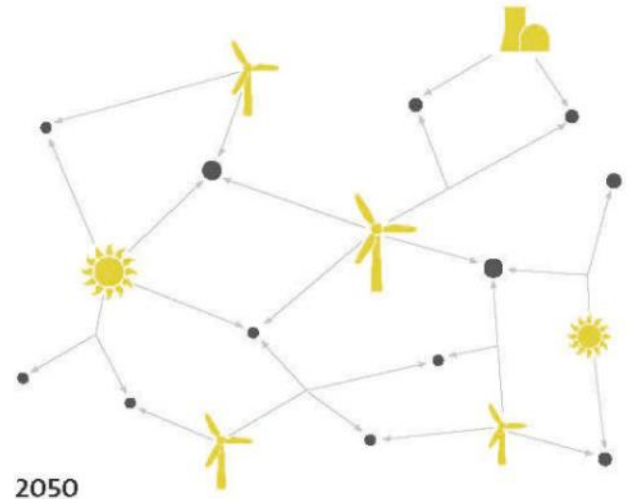
werkwijzen

dagelijkse routines,
gedrag, acties

...op het niveau van een maatschappelijk (deel)systeem op lange termijn.

2000

2050

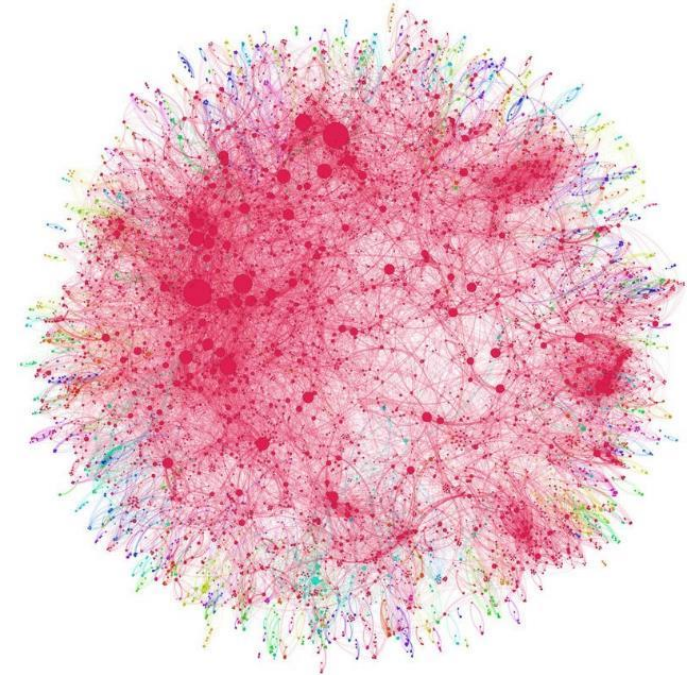
Complexiteit van maatschappelijke systemen

Transities zijn complexe schoksgewijze, veranderprocessen.

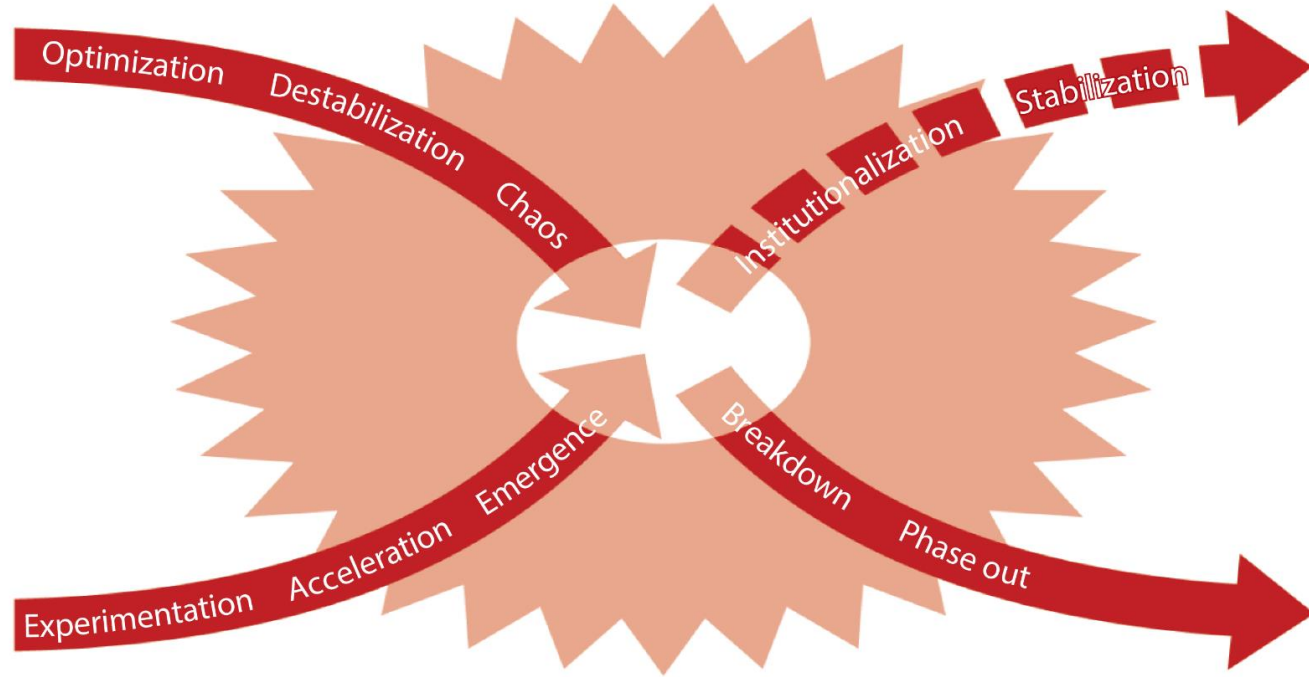
Ze kunnen enkele decennia in beslag nemen.

Ze zijn onvoorspelbaar en grillig – je kunt ze niet ‘managen’.

maar de onderliggende patronen en mechanismen zijn wel herkenbaar.

Transitieperspectief op maatschappelijke verandering

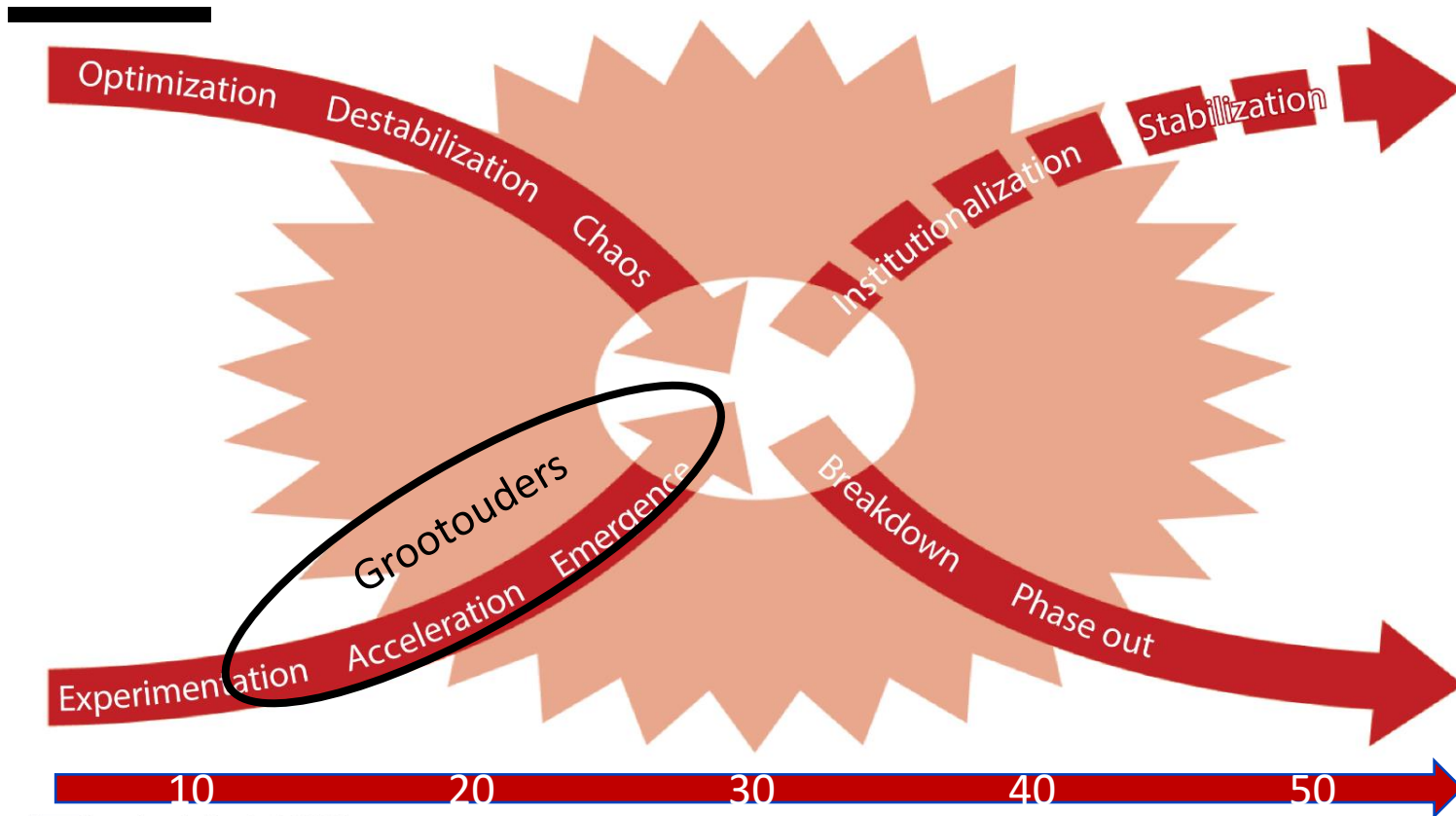
Padafhankelijkheid en innovatie

Fuik van innovatie

Illusie van implementatie

Gebrek aan voorstelling

**Gat van
verantwoordelijkheid**

KOOPKRACHT

**DE KRACHT OM
TE LATEN LIGGEN**

**WAT JE NIET
NODIG HEBT**

Loesje

Principes van transitie management

- **Systemdenken:** *versnellen en richting geven vanuit bestaande (gewenste) veranderingsdynamiek*
- **Selectief:** *samen met koplopers, veranderaars uit niche en regime die transitieagenda delen*
- **Back-casting:** *radicaal perspectief op lange termijn terugvertalen in strategische acties*
- **Adaptief:** *al-doende-leren en experimenteren langs meerdere paden*
- **Reflexief:** *systematische reflectie en monitoring gericht op strategisch bijsturen*

4. Wat hebben we nodig om te veranderen en kunnen we aanpassen of wijzigen om dit allemaal mogelijk te maken?

Ombouw

3. Wat is in opkomst, wat zijn transformatieve innovaties en wat er moet worden gebouwd?

Opbouw

1. Wat zijn de leidende principes, wat is jouw radicale transitie toekomst?

Voortbouw

2. Wat moet er verdwijnen, afgebouwd en afgebroken worden?

Afbouw

1. Wat is uw wenselijke lange termijn toekomstbeeld? ?

drift for transition

1. Wat is uw wenselijke lange termijn toekomstbeeld? ?

3. Waar ziet u hoopvolle zaadjes van verandering?

2. Waar wilt u nu juist vanaf?

Transities: lessen voor management

→ **Complex, lange-termijn & onzeker**

- Geen 'quick fixes' of slechts technologische oplossingen

→ **Problemen ingebed in maatschappelijke structuren**

- Persistentie door systeemfalen
- Optimalisatie van huidige oplossingen is niet genoeg

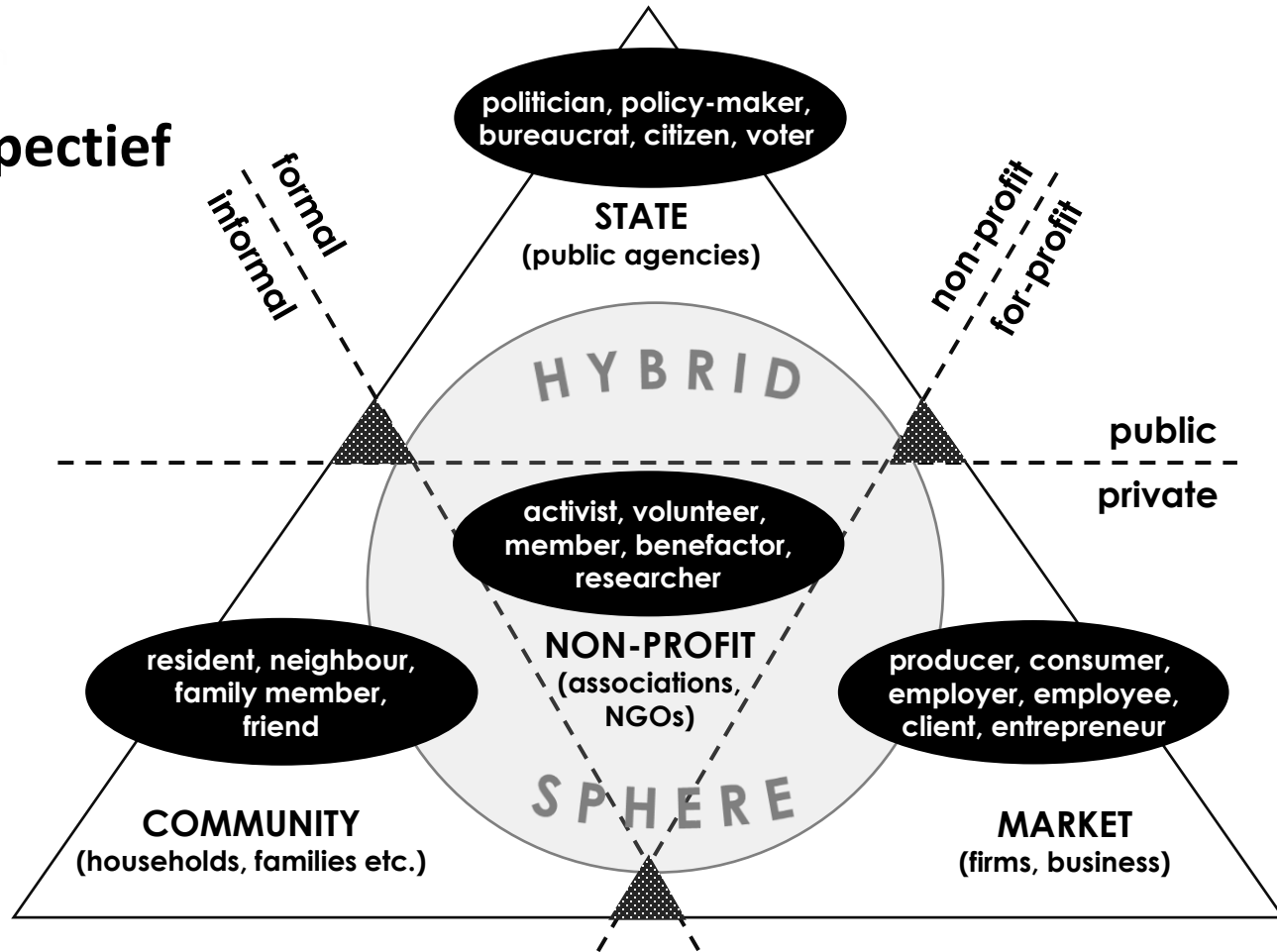
→ **Veel verschillende actoren betrokken**

- Omstreden en ongestructureerd

→ **Moeilijk te 'managen'**

- regulier beleid richt zich vaak op incrementele verbeteringen

Multi-Actor Perspectief

Per Espen Stocknes – Climate communication

Table 1

The five main defenses/barriers to effective climate communication.

1. *Distant*: The climate issue is construed as distant (in a number of ways).
 2. *Doom*: Framing the issue as disaster, cost and sacrifice backfires.
 3. *Dissonance*: The lack of convenient climate friendly behaviors weaken attitudes over time.
 4. *Denial*: Gives refuge from fear, guilt and threats.
 5. *Identity*: Activates cultural filters so that your one's identity overrides the facts.
-

Table 2

Requirements for successful climate communication.

1. Feels personal, near and urgent.
 2. Uses cognitive framings that do not backfire on the climate issue through negative affects.
 3. Reduces dissonance by providing opportunities for visible and consistent action.
 4. Avoids triggering the emotional need for denial.
 5. Reduces cultural and political polarization on the issue.
-

Wat te doen?

Verbind! *Samen*

Agendeer! *Radicaal*

Richt op positieve toekomst

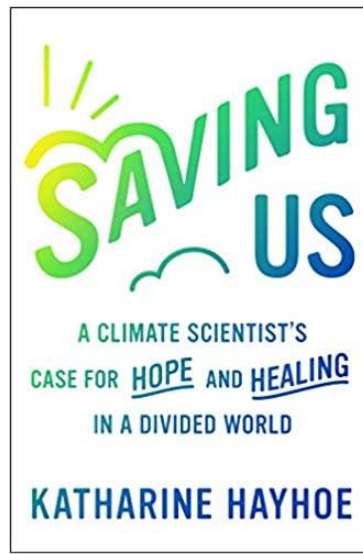
Richt op de welwillende meerderheid

Geduld

**Don't look or
wait for hope,
ACT.
When you act,
hope is all
around you.**

- Greta Thunberg?

[Link](#)

[Link](#)